[redacted]

[redacted]

Minister Obrony Narodowej
za pośrednictwem Biura Ministra Obrony Narodowej
al. Niepodległości 218
00-911 Warszawa

PETYCJA

Dotyczy: Propozycji zmiany art. 140 ustawy o obronie Ojczyzny w zakresie uwzględniania wcześniejszej czynnej służby wojskowej przy pierwszym mianowaniu żołnierza rezerwy na wyższy stopień wojskowy

Szanowny Panie Ministrze,

Działając na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, wnoszę petycję w interesie publicznym dotyczącą zmiany art. 140 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny, w zakresie zasad mianowania żołnierzy rezerwy na wyższe stopnie wojskowe.

W związku z prowadzonymi pracami legislacyjnymi nad nowelizacją ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny oraz rosnącym znaczeniem przypisywanym rozbudowie i doskonaleniu rezerw osobowych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej zwracam się z propozycją zmiany przepisów regulujących zasady mianowania żołnierzy rezerwy na wyższe stopnie wojskowe.

Przedmiotem petycji jest wprowadzenie rozwiązania umożliwiającego jednorazowe uwzględnienie wcześniejszej czynnej służby wojskowej przy pierwszym mianowaniu żołnierza na kolejny wyższy stopień wojskowy po przeniesieniu do aktywnej lub pasywnej rezerwy.

1. Istota problemu

Obowiązujące przepisy uzależniają możliwość mianowania żołnierzy rezerwy na wyższe stopnie wojskowe od spełnienia określonych warunków, w tym odbycia wymaganej liczby dni służby lub ćwiczeń wojskowych.

Jednocześnie brak jest jednoznacznego mechanizmu pozwalającego na uwzględnienie wcześniejszej czynnej służby wojskowej przy ustalaniu spełnienia tych wymagań.

Problem dotyczy żołnierzy przechodzących do rezerwy ze wszystkich rodzajów czynnej służby wojskowej.

Należy przy tym podkreślić, że zgodnie z art. 130 ust. 1 ustawy o obronie Ojczyzny terytorialna służba wojskowa stanowi jedną z form czynnej służby wojskowej, podobnie jak służba zawodowa czy zasadnicza służba wojskowa.

Fakt, że TSW nie jest zawodową służbą wojskową, nie zmienia jej ustawowego charakteru.

Żołnierze pełniący TSW uczestniczą w szkoleniach, ćwiczeniach, realizują zadania służbowe oraz pełnią funkcje dowódcze. Podlegają również obowiązkom i rygorom wynikającym z pełnienia czynnej służby wojskowej.

Pomimo tego po przeniesieniu do rezerwy rzeczywiście odbyte dni wcześniejszej służby nie są wprost zaliczane na poczet wymaganej liczby dni ćwiczeń wojskowych, stanowiącej warunek mianowania w określonych przypadkach.

W rezultacie żołnierz posiadający kilkuletnie doświadczenie wojskowe, udokumentowane wyszkolenie oraz pozytywne opinie służbowe może zostać zobowiązany do odbycia kolejnych dni ćwiczeń wyłącznie w celu formalnego spełnienia wymogu ilościowego.

Powstaje zatem nieuzasadniona dysproporcja między rzeczywistym doświadczeniem wojskowym żołnierza a sposobem uwzględniania tego doświadczenia przy pierwszym mianowaniu po przeniesieniu do rezerwy.

2. Proponowane rozwiązanie

Postuluję wprowadzenie zasady, zgodnie z którą przy pierwszym mianowaniu żołnierza na kolejny wyższy stopień wojskowy po przeniesieniu do rezerwy uwzględnia się wcześniejszy przebieg czynnej służby wojskowej.

Proponowane rozwiązanie powinno obejmować następujące zasady:

A. Ciągłość okresu posiadania stopnia wojskowego

Okres wymagany do mianowania na kolejny stopień wojskowy powinien być ustalany od daty poprzedniego mianowania, niezależnie od zmiany rodzaju pełnionej służby.

B. Żołnierze terytorialnej służby wojskowej

Przy pierwszym mianowaniu po przeniesieniu do rezerwy należy uwzględniać:

- udokumentowane dni terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie;
- udokumentowane dni wykonywania zadań służbowych oraz uczestniczenia w szkoleniach organizowanych lub zleconych przez jednostkę wojskową podczas pełnienia TSW dyspozycyjnie.

Zaliczeniu powinny podlegać dni przypadające w okresie posiadania stopnia wojskowego, z którego żołnierz ubiega się o awans.

Dla zachowania weryfikowalności proponuję, aby sposób potwierdzania okresów służby został określony w przepisach wykonawczych. W przypadku TSW liczba dni służby rotacyjnej może wynikać z zaświadczenia, o którym mowa w art. 179 ustawy. Dni faktycznego wykonywania zadań służbowych lub udziału w szkoleniach podczas służby pełnionej dyspozycyjnie powinny podlegać potwierdzeniu na podstawie rozkazów, ewidencji szkolenia, list obecności lub innej dokumentacji jednostki wojskowej. Samo pozostawanie w dyspozycji, bez udokumentowanego wykonywania zadań lub szkolenia, nie byłoby zaliczane.

C. Żołnierze zawodowi

W przypadku żołnierzy przeniesionych do rezerwy po zakończeniu zawodowej służby wojskowej proponuję uznawanie wymogu liczby dni ćwiczeń za spełniony po udokumentowaniu określonego minimalnego okresu zawodowej służby wojskowej w posiadanym stopniu.

Rozwiązanie takie uwzględnia ciągły charakter zawodowej służby wojskowej i eliminuje konieczność przeliczania poszczególnych dni tej służby na dni ćwiczeń wojskowych.

D. Pozostałe rodzaje czynnej służby wojskowej

Analogiczna zasada powinna obejmować pozostałe formy czynnej służby wojskowej, z uwzględnieniem ich charakteru oraz rzeczywiście odbytych okresów służby.

3. Jednorazowy charakter proponowanego rozwiązania

Pragnę szczególnie podkreślić, że przedstawiona propozycja dotyczy wyłącznie pierwszego mianowania na wyższy stopień wojskowy po przeniesieniu żołnierza do rezerwy.

Po dokonaniu tego mianowania kolejne awanse następowałyby na zasadach ogólnych, z uwzględnieniem wymaganego okresu posiadania stopnia, wymaganej liczby dni ćwiczeń wojskowych odbytych w pasywnej rezerwie lub dni służby w aktywnej rezerwie oraz pozostałych wymagań.

Wcześniejsza czynna służba wojskowa, uwzględniona przy pierwszym mianowaniu po przejściu do rezerwy, nie mogłaby być ponownie zaliczana przy kolejnych awansach.

Proponowana regulacja stanowiłaby zatem jednorazowy mechanizm uznania dotychczasowego dorobku służbowego, a nie trwałe odstępstwo od zasad awansowania żołnierzy rezerwy. Praktyczne przykłady przedstawiono w załączniku nr 1.

4. Zastosowanie nowych zasad do żołnierzy już przeniesionych do rezerwy

Istotnym elementem nowelizacji powinien być przepis przejściowy. Proponowane rozwiązanie nie może ograniczać się wyłącznie do osób, które zakończą czynną służbę wojskową po wejściu w życie nowych przepisów. W takim przypadku pominięci zostaliby żołnierze, którzy już obecnie pozostają w rezerwie, choć posiadają analogiczne kwalifikacje i udokumentowane doświadczenie.

Postuluję, aby zasady jednorazowego uwzględniania wcześniejszej czynnej służby wojskowej stosować również do żołnierzy przeniesionych do rezerwy przed dniem wejścia w życie nowelizacji, jeżeli od zakończenia poprzedniej czynnej służby wojskowej nie zostali jeszcze mianowani na kolejny wyższy stopień wojskowy. Data przeniesienia do rezerwy nie powinna różnicować uprawnień osób o porównywalnym dorobku służbowym.

5. Uzasadnienie prawne – wnioskowanie a maiori ad minus

Za proponowanym rozwiązaniem przemawiają również względy spójności systemu prawnego oraz racjonalności przyjmowanych regulacji.

W tym kontekście zasadne jest pomocnicze odwołanie się do znanej teorii prawa reguły wnioskowania a fortiori, w szczególności jej odmiany argumentum a maiori ad minus, określanej jako wnioskowanie „z większego na mniejsze".

W klasycznym ujęciu rozumowanie to opiera się na założeniu, że jeżeli norma prawna dopuszcza określone działanie o szerszym zakresie, to tym bardziej uzasadnione może być dopuszczenie działania mieszczącego się w jego zakresie węższym.

Odnosząc tę logikę do przedstawionego postulatu, należy zauważyć, że żołnierz pełniący czynną służbę wojskową wykonuje obowiązki wynikające ze stosunku służbowego, podlega rygorom wojskowym, realizuje zadania oraz uczestniczy w szkoleniach.

Jeżeli w okresie posiadania określonego stopnia wojskowego żołnierz wykonywał takie obowiązki, często w zakresie co najmniej porównywalnym z zadaniami realizowanymi podczas ćwiczeń rezerwy, zasadne jest uznanie udokumentowanych dni wcześniejszej służby przy ustalaniu spełnienia wymagań ilościowych dotyczących tych ćwiczeń.

Skoro ustawodawca uznaje określony rodzaj służby za czynną służbę wojskową, nie znajduje racjonalnego uzasadnienia całkowite pomijanie rzeczywiście odbytych dni tej służby przy ocenie spełnienia wymogów odnoszących się do ćwiczeń wojskowych w rezerwie.

Nie oznacza to, że reguła a maiori ad minus sama w sobie ustanawia obecnie prawo do takiego zaliczenia. Stanowi ona argument wspierający zasadność proponowanej zmiany legislacyjnej.

Wprowadzenie jednoznacznego przepisu pozwoliłoby usunąć istniejące wątpliwości, zapewniając spójność i przewidywalność zasad mianowania.

6. Uzasadnienie organizacyjne i obronne

Proponowane rozwiązanie pozostaje również zgodne z potrzebą racjonalnego gospodarowania zasobami osobowymi Sił Zbrojnych RP.

Wyszkolenie żołnierza wymaga nakładów finansowych, organizacyjnych i czasowych.

Każdy dzień służby, szkolenia czy ćwiczeń stanowi inwestycję państwa w przygotowanie żołnierza.

Z punktu widzenia efektywności systemu obronnego zasadne jest, aby wcześniej zdobyte doświadczenie było uwzględniane również po zmianie rodzaju służby.

W obecnych uwarunkowaniach bezpieczeństwa państwa szczególne znaczenie ma utrzymanie w systemie rezerw osobowych żołnierzy posiadających wcześniejsze doświadczenie wojskowe.

Dotyczy to zarówno byłych żołnierzy zawodowych, jak i żołnierzy kończących pozostałe rodzaje czynnej służby wojskowej, w tym TSW.

System awansowania powinien motywować takie osoby do dalszego zaangażowania w służbę w rezerwie, uwzględniając ich rzeczywiste doświadczenie i dotychczasowy dorobek.

Zmiana statusu żołnierza nie jest równoznaczna z utratą jego doświadczenia wojskowego. Państwo ponosi nakłady organizacyjne i finansowe na szkolenie żołnierzy, a umiejętności zdobyte w czynnej służbie wojskowej pozostają zasobem możliwym do wykorzystania również w rezerwie.

System mianowania powinien zachęcać byłych żołnierzy do podtrzymywania więzi z Siłami Zbrojnymi oraz dalszego rozwijania kompetencji. Jednorazowe uznanie rzeczywistego dorobku służbowego przy pierwszym awansie stanowiłoby czytelny sygnał, że dotychczasowe wyszkolenie i doświadczenie są traktowane jako wartość dla systemu rezerw.

Proponowana zmiana nie oznacza rezygnacji z aktualizowania umiejętności ani z wymaganych szkoleń stanowiskowych. Dotyczy jedynie spełnienia warunku ilościowego przy pierwszym mianowaniu na wyższy stopień po przeniesieniu do rezerwy; pozostałe przesłanki zachowałyby moc.

7. Postulowany zakres zmiany legislacyjnej

W związku z powyższym proponuję rozważenie uzupełnienia art. 140 ustawy o obronie Ojczyzny o regulację przewidującą, że:

Przy pierwszym mianowaniu żołnierza rezerwy na kolejny wyższy stopień wojskowy po zakończeniu pełnienia innego rodzaju czynnej służby wojskowej uwzględnia się, na potrzeby spełnienia wymagań dotyczących liczby dni służby lub ćwiczeń wojskowych, udokumentowane okresy wcześniejszej czynnej służby wojskowej przypadające w czasie posiadania stopnia wojskowego, z którego następuje mianowanie.

Zasady zaliczania tych okresów uwzględniają specyfikę poszczególnych rodzajów czynnej służby wojskowej, w tym terytorialnej służby wojskowej oraz zawodowej służby wojskowej.

Przy kolejnych mianowaniach żołnierza rezerwy uwzględnia się okresy służby i ćwiczeń wojskowych odbyte po poprzednim mianowaniu, na zasadach ogólnych.

Szczegółowy sposób ustalania i dokumentowania tych okresów mógłby zostać określony w odpowiednio zmienionych przepisach wykonawczych.

Dostosowanie przepisów wykonawczych

Zmianie art. 140 ustawy powinno towarzyszyć odpowiednie dostosowanie rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 28 sierpnia 2023 r. w sprawie mianowania na stopnie wojskowe, w szczególności przepisów dotyczących mianowania żołnierzy aktywnej i pasywnej rezerwy. Przykładowo § 39 ust. 1 pkt 3 tego rozporządzenia przewiduje w określonym trybie mianowania oficerów wymóg co najmniej 30 dni ćwiczeń w posiadanym stopniu.

Przepisy wykonawcze powinny jednoznacznie wskazywać sposób jednorazowego uznawania wcześniejszej czynnej służby wojskowej, minimalny okres służby zawodowej wymagany do spełnienia warunku ilościowego oraz dokumenty, na których właściwy organ opiera ustalenia. Pozwoli to uniknąć rozbieżności w praktyce jednostek wojskowych i wojskowych centrów rekrutacji.

Postulowane brzmienie przepisu przejściowego

Przepisy dotyczące jednorazowego uwzględniania wcześniejszej czynnej służby wojskowej przy pierwszym mianowaniu żołnierza rezerwy na kolejny wyższy stopień wojskowy stosuje się także do żołnierzy, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy zakończyli pełnienie czynnej służby wojskowej i zostali przeniesieni do rezerwy, jeżeli po zakończeniu tej służby nie zostali mianowani na kolejny wyższy stopień wojskowy.

8. Podsumowanie

Pragnę podkreślić, że przedstawiony postulat nie zmierza do wprowadzenia automatycznego systemu awansowania ani do zniesienia dotychczasowych wymagań kwalifikacyjnych.

Proponowane rozwiązanie nie powinno wpływać na wymagania dotyczące wykształcenia, kwalifikacji wojskowych, opinii służbowych, ukończenia wymaganych kursów czy potrzeb uzupełnieniowych Sił Zbrojnych.

Decyzje o mianowaniu nadal pozostawałyby w kompetencji właściwych organów wojskowych.

W mojej ocenie proponowana zmiana stanowiłaby racjonalne, proporcjonalne i korzystne dla Sił Zbrojnych RP rozwiązanie, pozwalające na zachowanie ciągłości uznawania doświadczenia wojskowego przy zmianie rodzaju służby.

Żołnierz kończący czynną służbę wojskową i przechodzący do rezerwy nie rozpoczyna swojej drogi wojskowej od początku. Zmienia się forma pełnienia służby, ale nie znika jego doświadczenie, wyszkolenie ani dorobek służbowy.

Dlatego uważam za zasadne, aby dorobek ten mógł zostać jednorazowo uwzględniony przy pierwszym mianowaniu na wyższy stopień wojskowy po przeniesieniu do rezerwy.

Zwracam się z uprzejmą prośbą o przeanalizowanie przedstawionej petycji oraz rozważenie jej uwzględnienia w prowadzonych pracach legislacyjnych nad ustawą o obronie Ojczyzny.

Będę również wdzięczny za informację, czy zagadnienie zaliczania wcześniejszych okresów czynnej służby wojskowej przy mianowaniu żołnierzy rezerwy było już przedmiotem analiz Ministerstwa Obrony Narodowej.

Z wyrazami szacunku,

[redacted]

Nie wyrażam zgody na ujawnienie moich danych osobowych w Biuletynie Informacji Publicznej w związku z publikacją niniejszej petycji.

Załącznik 1

Przykłady zastosowania proponowanej regulacji

Poniższe sytuacje są hipotetyczne. Ilustrują wyłącznie sposób zaliczania wcześniejszej służby do wymogu ilościowego przy pierwszym mianowaniu po przeniesieniu do pasywnej rezerwy. W każdym przypadku pozostałe przesłanki mianowania musiałyby być spełnione.

Kryterium	Przykład A były żołnierz TSW	Przykład B były żołnierz zawodowy
Stopień i przebieg	Porucznik przez 3 lata TSW, następnie przeniesiony do pasywnej rezerwy.	Porucznik przez 3 lata zawodowej służby wojskowej, następnie przeniesiony do pasywnej rezerwy.
Wcześniejsze doświadczenie	90 dni służby rotacyjnej i 6 udokumentowanych dni zadań lub szkoleń w trybie dyspozycyjnym w posiadanym stopniu.	Trzy lata nieprzerwanej służby zawodowej w posiadanym stopniu.
Sytuacja przy pierwszym awansie	Ubiega się o stopień kapitana. W rezerwie nie odbył jeszcze ćwiczeń.	Ubiega się o stopień kapitana. W rezerwie nie odbył jeszcze ćwiczeń.
Obecny wymóg w wybranym trybie	Co do zasady 30 dni ćwiczeń w posiadanym stopniu (§ 39 ust. 1 pkt 3). Same wcześniejsze dni TSW nie stanowią wprost podstawy ich zaliczenia.	Co do zasady 30 dni ćwiczeń w posiadanym stopniu (§ 39 ust. 1 pkt 3). Brak jednoznacznego uznania wcześniejszej służby zawodowej za równoważną.
Proponowany skutek	96 dni udokumentowanej służby mogłoby zostać jednorazowo zaliczone do wymaganego okresu ćwiczeń.	Wymóg ilościowy mógłby zostać uznany za spełniony po stwierdzeniu minimalnego stażu zawodowego określonego w nowym przepisie.

W obu przykładach chodzi wyłącznie o pierwszy awans po przeniesieniu do rezerwy. Przy kolejnym awansie liczyłyby się już wymagany staż w nowym stopniu i dni służby lub ćwiczeń odbyte w rezerwie po poprzednim mianowaniu.

Zastrzeżenie: przyjęte 3 lata w stopniu i liczby dni są elementami przykładów. Proponowany minimalny okres służby zawodowej wymaga określenia przez ustawodawcę. Żaden z przykładów nie oznacza automatycznego prawa do mianowania.

Podstawa prawna: art. 130, 140 i 179 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (tekst jedn. Dz.U. z 2025 r. poz. 825 z późn. zm.) oraz § 35-39 rozporządzenia MON z dnia 28 sierpnia 2023 r. w sprawie mianowania na stopnie wojskowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 2113).